



*Květa  
Fialová  
Zahalená do krajky*

*(1. 9. 1929-26. 9. 2017)*



„Šťastná to žena,“ zašeptá na rozloučenou s mrtvou stařenkou paní kněžna. Můžeme se stejnými slovy rozloučit s herečkou, která po zásluze – díky vlastnímu půvabu – krásnou šlechtičnu ve filmovém ztvárnění *Babičky* představovala? Květa Fialová s oblibou užívala tibetské pozdravení „Ať jsou všechny bytosti šťastné.“ Usilovně a soustavně o tom přesvědčovala – i samu sebe –, proto věřme, že šťastná opravdu byla.

### *Nebát se radosti*

Herečka byla před novináři i na besedách s diváky upřímná, občas až k uzardění naslouchajících. Lidé se dohadovali, zda opravdu vše prožívá a cítí tak, jak o tom mluví. Vrstevníci se divili: Jak může považovat stáří za nejúžasnější období života? Možná i proto, že v dětství šťastná nebyla – bála se vojácky přísného tatínka. Byl to legionář, který si přivezl z Ruska manželku. Ona přivedla dceru k buddhismu.

Herečku trápilo, když trpěli jiní, zvláště její blízcí, které nazývala „lidé z mojí řeky“. Jí osobně fyzická bolest údajně nevadila; o operacích, kterých musela postoupit několik, mluvila jako o taškařicích. Den před jednou obzvláště náročnou (ale která není?) za ní přišel ošetřující lékař, syn spisovatele Oty Pavla. Divil se, že se pacientka nebojí. „Čeho bych se měla bát? Buď uvidím vás, až se probudím, nebo vašeho tatínka. Oboje bude příjemné...“

Vcházela do každého dne dobře vyladěná a spokojená. Dokonce ani v roli nijak zvlášť dobré se necítila nešťastná. Neměla ráda lidi, kteří pořád na něco žehrali a stýskali si. Ale zrovna tak říkala, že nemá smysl vykřikovat nadšením, neboť v tom bývá často hodně pokrytectví.

Během angažmá v Kolíně přebývala v bývalé márnici, jinde po útěku od partnera nebylo pro ni místo. Netajila, že přehlídí muže, proto měla radost, když se jí narodila dcera. „Chlap má velké věci, proto mu unikají drobnosti, žena je

jako krajka.“ Přesto přiznávala, že měla milostné peripetie a sladké neřesti dokázala tolerovat. „I když nemám ráda sex, no tak proč ne. Jedna moje kolegyně miluje tyhle věci do bezvědomí a je tím roztomilá. Teď jde o tu míru ubližování těm, kterým daruje a které odmítá.“

## *Spása Jan Werich*

Už jako šestnáctiletá se dala k divadlu v Českém Těšíně; jako jedna z prvních absolvovala studia herectví na brněnské Janáčkově akademii múzických umění. Hrála pak na oblastech – v Opavě, Českých Budějovicích, Kolíně, díky tomu, že se narodila na Slovensku a vyrůstala tam, uměla slovensky, proto mohla nastoupit i do martinského divadla. A později ji rádi obsazovali také slovenští režiséři (filmy *Do zbrane, kuruci!*, *Skrytý prameň*).

Když ale začala chodit s posledním manželem, dokumentaristou a televizním režisérem Pavlem Hášou, měli to k sobě daleko, proto snila o pražském angažmá. Zdálo se jí o setkání s Jiřím Voskovcem a Janem Werichem, kteří na ni byli velice milí, což brala jako vzkaz. Jelikož byla zrovna v Praze, vypravila se na představení do Divadla ABC. Ředitel Jan Werich v přestávce vyslechl její prosbu o angažmá a vyzval ji, aby druhý den, v pondělí, přišla na zkoušku.

Dostala za úkol předvést dědečka. Přítomný Lubomír Kostelka, její spolužák, byl požádán, aby jí nahrával jako babička. Jan Werich byl spokojen a řekl, „že ji potřebuje už včera“.

Květa Fialová si byla vědoma, že onen zázrak, o němž pak mluvila, nezpůsobila pouze snová pobídka. Šlo o šťastnou náhodu, neboť Jan Werich se zrovna rozhlížel po náhradě za těhotné herečky Jaroslavu Adamovou a Alenu Vránovou. Jistě hrálo roli i to, že Josef Háša, režisérův otec, byl ředitelem Osvobozeného divadla. Ale zároveň nepochybujeme o tom, že Jan Werich by nevezal špatnou herečku. Nebýt však



snu, Květa Fialová by se patrně neodvážila jít pokorně žádat. Ale neuměla zpívat. A jako Kleopatra v *Caesarovi* od J+V+W měla potěšit diváky sólovou písní. Nepotěšila – ani navzdory velké snaze dirigenta Karla Vlacha. Přesto měla Květa Fialová dojem, že krásný sen pokračuje. „S Janem Werichem byla tak báječná atmosféra, jako kdybychom byli na ostrově a byli jsme na něm spolu rádi.“

Po Werichově odchodu z ředitelského místa se soubor trápil, ale pohoda znovu nastala, když byli přiřazeni do svazku Městských divadel pražských.

## ***Zářivá hvězda***

Diváci zpočátku o pohlednou dívku nejevili zájem. Když byl jejím partnerem ve filmu *Plavecký mariáš* Robert Vrchota, lidé z okolí ji žádali, aby pro ně sehnala od známého lamače srdcí podpis. O její autogram zájem neměli. To se změnilo, když do baru, v němž houstl dým, vplula Tournádo Lou alias



Arizonská pěnice. *Limonádový Joe* vrátil do našeho filmu typ, který na nějaký čas zmizel: ženu-vamp.

Byla to česká osudová žena, proto jí ani v dalších parodiích a ve ztvárnění Květy Fialové nechyběl úsměv: Clarence (*Fantom Morrisvillu*), Alice (*Konec agenta W4C prostřednictvím psa pana Foustky*), hraběnka Thunová (*Adéla ještě nevečeřela*). Pravda, humor to byl někdy s odstínem černé, jako je tomu ve filmu s příznačným názvem *Vražda po našem*.

Je až roztomilé, jak se novináři a autoři hereckých slovníků předháněli v charakteristikách bytostí, které Květa Fialová zásluhou svého zjevu, – obdařeného půvabem, šarmem a elegancí – byla předurčena představovat.

Byly to ženy tajemné, mondénní, osudové, nebezpečné, žádoucí a okouzující muže rozličného věku i společenského postavení, nebo naopak zahálčivé, rozmarné, egocentrické, ješitné, cynické, zlé, z lepších kruhů, ale také vychytralé, pochybných mravů, pletichářky, podvodnice, vyzvědačky, kuplířky i vražedkyně. V nejlepším případě nepříliš vzorné manželky a stejně tak i matky. V obsáhlém výčtu došlo

i na „chytlavé ženy“; jestli i tohle herečka o sobě četla, musela se srdečně smát.

A třebaže Květa Fialová nabídky neodmítala a dokázala se „přehrát“ i do rolí babiček, jakou třeba představovala ve filmu *Báječná léta pod psa* a v seriálu *Gympl s (r)učením omezeným*, na barrandovský kopec často nevyjížděla. Škoda, diváky zaujala i jako již mírně senilní Šarlota v komedii *Účastníci zájezdu*. Televize byla sice dárnější, ale na prvním místě stejně pro ni bylo divadlo. „Stále je obetkáno pavučinou tajemství a je pro mne – teď budu patetická – čímsi jako bohoslužbou. Kdykoliv vstoupím na jeviště, bojím se a těším zároveň.“

Květa Fialová byla dekorována i cenou za rozhlasové mistrovství, které se jmenuje Neviditelný herec, ale řekněte, o co všechno byli hlavně mužští diváci ochuzeni, když ji neviděli!

Herečka věřila, že něco po lidech zůstává – zlá i dobrá myšlenka, síla a energie, která se pak s něčím spojí. Jednou prohlásila: „Jsem přesvědčená, že kdo nedovede být nešťastný, nedovede být ani skutečně šťastný... Radost a smutek je jako kyvadlo života, které se zastaví až se smrtí.“








# *Jan Tříška*

*Pád do výšin*

*(4. 11. 1936-25. 9. 2017)*



Psal se rok 1959. Janu Třískovi bylo teprve třiadvacet roků a již získal angažmá – jako nejmladší člen činohry – v Národním divadle, kde už dříve pohostinsky vystupoval. Stal se kolegou i Jaroslava Marvana; o dva roky dříve si společně zahráli, dokonce otce a syna, v nepříliš povedené veselohře *Váhavý střelec*. Začínající herec, dokonce ještě student DAMU, byl hned napoprvé obsazen do hlavní role mladíka, z něhož vojna „učinila muže“, čímž získal obdiv a srdce učitelky Evy (Marie Tomášová).

V roce angažování do zlaté kapličky se Jan Tříška znovu objevil po boku Jaroslava Marvana před kamerou. Úvodní z povídek filmu *Pět z milionu* se jmenuje *Mistr a dvacátý učedník*. Oba titulní hrdinové pracující na kopuli chrámu sv. Mikuláše se dostanou do vážného ohrožení, ale mladší řemeslník výšku ustál a odvážně zachránil přísného mistra. Kamera zobrazila přes střechy nedaleký Karlův most... Paradox? Až po letech.

### *Předznamenání osudu...*

Natáčení bylo náročné. Do vrcholu chrámu – dominanty Malostranského náměstí – bylo třeba zdolat několik desítek schodů. Nahoře i v poklidných dnech foukal ostrý vítr, který – jak zdůrazňoval již osmapadesátiletý Jaroslav Marvan – navíc „stříkal“ do obličeje kousky uvolněné omítky. Před větrem nebylo možné se schovat. Filmaři proto s natáčením neotáleli, na kopuli pobývali nepřetržitě od půl deváté až do čtyř hodin odpoledne. Při ranním výstupu si nosili s sebou jídlo na celý den.

Kameraman Jan Čuřík důmyslně zbudoval pod kameru podvozek s kolečky, popojížděl s ním po ochozu a natáčel. Z pohledu, čímž pocit závratné výšky ještě zvýraznil. V ateliéru se dotáčely detailní pohledy na oba hrdiny; architekti nechali postavit pro tyto záběry dekoraci s kouskem chrámové kopule.